

LOGIKA

SEM 1

1. INDUKCJA MATEMATYCZNA

def. 1

Niech X będzie takim podzbiorem zbioru liczb naturalnych \mathbb{N} , że

1. $0 \in X$, oraz

2. dla wszystkich liczb naturalnych m spełnione jest implikacja:
jeśli $m \in X$ to $m+1 \in X$

Wtedy $X = \mathbb{N}$.

~ przykład 1

Rozważmy $f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ zdefiniowaną
 $f(0) = 0$ $f(m+1) = f(m) + 2$. Pokażemy, że
 $f(m) = 2m$ dla wszystkich $m \in \mathbb{N}$.

Niech $X = \{m \in \mathbb{N} \mid f(m) = 2m\}$

1. Ze wzoru $f(0) = 0$ wynika, że $0 \in X$

2. Wierzymy dowolna liczba naturalna m
i znamy, że $m \in X$. Wtedy z założenia

wynika, że $f(m) = 2m$ o z wzory
 $f(m+1) = f(m) + 2$ otrzymujemy $f(m+1) = 2m+2$
czyli $f(m+1) = 2(m+1)$, o stąd $m+1 \in X$.

No mamy zasady indukcji matematycznej
(2IM) otrzymujemy, że $X = \mathbb{N}$, czyli wzór $f(m) = 2m$ zachodzi dla wszystkich liczb naturalnych.

def. 2 Niech w będzie właściwością liczb naturalnych spełniających następujące dwa warunki:

- $w(0)$ jest prawdziwy, oraz
- dla wszystkich liczb naturalnych m , jeśli $w(m)$ jest prawdziwe to także $w(m+1)$ jest prawdziwe.

Wtedy wszystkie liczby naturalne mają właściwość w .

def. 3 Niech $a \in \mathbb{N}$ i niech w będzie
wzmacniająca lub naturalnych
spełniającą następujące dwa warunki:

- $w(a)$ jest prawdziwą, oraz
- dla wszystkich liczb naturalnych $n \geq a$, jeśli $w(n)$ jest prawdziwą, to $w(n+1)$ też jest prawdziwą.

Wtedy dla wszystkich liczb naturalnych $n \geq a$
zachodzi $w(n)$.

W praktyce 3 kroki indukcyjne:

ZATÓŻENIA	1) Wykażemy prawdziwość twierdzenia
dla pewnego m_0 .
TEZA	2) Zatłodamy prawdziwość tego tw. dla
pewnego $n \geq m_0$.
	3) Wykażemy prawdziwość tw. dla $n+1$

Zad 1. udowodnij, że dla dowolnego $m \in \mathbb{N}$
zachodzi:

$$1+2+\dots+m = \frac{m(m+1)}{2}$$

1° Pokażemy, że tw. jest prawdziwe dla $n=1$

$$\left. \begin{array}{l} L=1 \\ P=\frac{1(1+1)}{2}=1 \end{array} \right\} L=P$$

Zatem tw. jest prawdziwe dla $m=1$.

2° Zatłodamy, że tw. jest prawdziwe dla pewnego $n \geq 1$

ZATÓŻENIE: $1+2+\dots+m = \frac{m(m+1)}{2}$

3° Wykażemy, że tw. jest prawdziwe dla $n+1$

$$\begin{aligned} & 1+2+\dots+m+(n+1) = \frac{(n+1)(n+2)}{2} \\ & L = \cancel{1+2+\dots+m} + (n+1) = \frac{\cancel{n(n+1)}}{2} + n+1 = \frac{n(n+1)+2(n+1)}{2} = \\ & = \frac{n^2+3n+1}{2} = \frac{(n+1)(n+2)}{2} = P \quad L=P \end{aligned}$$

Tera jest więc prawdziwe, co wszystko
dowodzi prawdziwości tw. na mocy
zasad indukcji matematycznej.

zad. 2 udowodnij, że dla dowolnego $m \in \mathbb{N}$,
 $n \geq 3$ $5 \mid m^5 - m$

1° Pokazujemy, że tw. jest prawdziwe dla $m=3$

$$\begin{array}{r} 5 \\ | 3^5 - 3 \\ 5 \\ | 243 - 3 \\ 5 \\ | 240 \end{array}$$

zatem tw. prawdziwe dla $m=3$

2° Zakładamy, że tw. jest prawdziwe dla pewnego $n \geq 3$

$$5 \mid m^5 - m, \exists_{k \in \mathbb{N}} m^5 - m = 5k$$

3° Wykazujemy, że jest prawdziwe dla $n+1$

TEZA $5 \mid (n+1)^5 - (n+1), \exists_{l \in \mathbb{N}} (n+1)^5 - (n+1) = 5l$

$$\begin{aligned} L &= (n+1)^5 - (n+1) = \\ &= \binom{5}{0}n^5 + \binom{5}{1}n^4 \cdot 1^1 + \binom{5}{2}n^3 \cdot 1^2 + \binom{5}{3}n^2 \cdot 1^3 + \binom{5}{4}n \cdot 1^4 + \binom{5}{5} \cdot 1^5 - n - 1 = \\ &= n^5 + 5n^4 + 10n^3 + 10n^2 + 5n + 1 - n - 1 = \\ &= n^5 + 5n^4 - 10n^3 + 10n^2 + 5n = \\ &= \underbrace{n^5 - n}_{5k} + 5n^4 - 10n^3 + 10n^2 + 5n = 5 \left(\underbrace{k + n^4 + 2n^3 + 2n^2 + n}_{l} \right) \end{aligned}$$

Zatem istnieje pewna liczba naturalna $k = n^4 + 2n^3 + 2n^2 + n$, tzn $L = 5(k + n^4 + 2n^3 + 2n^2 + n) = 5l = P$

Tera jest spełnione. Co kiedy obawiał.

zad. 3 Udowodnij, że $\sum_{i=1}^n i \cdot i! = (n+1)! - 1$

1° Pokazujemy, że tw. jest prawdziwe dla $n=2$

$$1 \cdot 1! = (1+1)! - 1 \rightarrow \text{Zatem tw. jest prawdziwe dla } n=2$$

2° Zakładamy, że tw. jest prawdziwe dla $n \geq 1$

ZATÓŻENIE: $\sum_{i=1}^n i \cdot i! = (n+1)! - 1$

$$1 \cdot 1! + 2 \cdot 2! + \dots + n \cdot n! = (n+1)! - 1$$

3° Wykazujemy, że tw. prawdziwe dla $n+1$

TEZA: $1 \cdot 1! + 2 \cdot 2! + \dots + n \cdot n! + (n+1)(n+1)! = (n+1)! - 1 + (n+1)(n+1)! = (n+1)!(1+n+1) - 1 = (n+1)!(n+2) - 1 = (n+2)! - 1 = P$

Tera jest prawdziwe.

zad. 2 udowodnij, że dla dowolnego $m \in \mathbb{N}$,
 $m \geq 3$ $5 \mid m^5 - m$

1) Pokazujemy, że tw. jest prawdziwe dla $m=3$

$$\begin{array}{r} 5 \\ | 3^5 - 3 \\ 5 \\ | 243 - 3 \\ 5 \\ | 240 \end{array} \rightarrow \text{Zatem tw. prawdziwe dla } m=3$$

2) Zaktłaszymy, że tw. jest prawdziwe dla pewnego $m \geq 3$

$$5 \mid m^5 - m, \exists_{k \in \mathbb{N}} m^5 - m = 5k$$

3) Wykażemy, że jest prawdziwe dla $n+1$

TEZA $5 \mid (n+1)^5 - (n+1), \exists_{l \in \mathbb{N}} (n+1)^5 - (n+1) = 5l$

$$\begin{aligned} L &= (n+1)^5 - (n+1) = \\ &= \binom{5}{0}n^5 + \binom{5}{1}n^4 \cdot 1^1 + \binom{5}{2}n^3 \cdot 1^2 + \binom{5}{3}n^2 \cdot 1^3 + \binom{5}{4}n \cdot 1^4 + \binom{5}{5}1^5 - n - 1 = \\ &= n^5 + 5n^4 + 10n^3 + 10n^2 + 5n + 1 - n - 1 = \\ &= n^5 + 5n^4 - 10n^3 + 10n^2 + 5n - n = \\ &= \underbrace{n^5 - n}_{5k} + 5n^4 - 10n^3 + 10n^2 + 5n = 5 \left(\underbrace{k + n^4 + 2n^3 + 2n^2 + n}_{l} \right) \end{aligned}$$

Zatem istnieje pewna liczba naturalna $l = k + n^4 + 2n^3 + 2n^2 + n$, że $L = 5(k + n^4 + 2n^3 + 2n^2 + n) = 5l = p$

Tego jest spełnione. Co kończy dowód.

zad. 3 Udowodnij, że $\sum_{i=1}^n i \cdot i! = (n+1)! - 1$

1) Pokazujemy, że tw. jest prawdziwe dla $n=2$

$$1 \cdot 1! = (1+1)! - 1 \rightarrow \text{Zatem tw. jest prawdziwe dla } n=2$$

2) Zaktłaszymy, że tw. jest prawdziwe dla $n \geq 1$

ZATÓŻENIE: $\sum_{i=1}^n i \cdot i! = (n+1)! - 1$

$$1 \cdot 1! + 2 \cdot 2! + \dots + n \cdot n! = (n+1)! - 1$$

3) Wykażemy, że tw. prawdziwe dla $n+1$

TEZA: $1 \cdot 1! + 2 \cdot 2! + \dots + n \cdot n! + (n+1)(n+1)! = (n+1)! - 1 + (n+1)(n+1)! = (n+1)! (1+n+1) - 1 = (n+1)! (n+2) - 1 = (n+2)! - 1 = p$

Tego jest prawdziwe.

2. RACHUNEK ZDÄN

PIERWSZE NESTWO

\perp	T	$\varphi \vdash \psi$
F	T	$F \quad T$
		$T \quad F$

$\top, \wedge, \vee, \Rightarrow, \Leftrightarrow$
 $[(p \vee q) \vee r]$
 $\wedge, \vee \Leftrightarrow \text{Igory w lewo}$
 $\Rightarrow \text{Igory w prawo}$

φ	ψ	$\varphi \wedge \psi$
F	F	F
F	T	F
T	F	F
T	T	T

φ	ψ	$\varphi \vee \psi$
F	F	F
F	T	T
T	F	T
T	T	T

φ	ψ	$\varphi \Rightarrow \psi$
F	F	T
F	T	T
T	F	F
T	T	T

φ	ψ	$\varphi \Leftarrow \psi$
F	F	T
F	T	F
T	F	F
T	T	T

FORMUŁA JEST:

- SPETNIONA przy danym wartościowaniu zmiennych, jeśli przy tym wartościowaniu ma wartość T ;
- SPETNIALNA, jeśli istnieje wartościowanie zmiennych, dla którego ta formuła jest spetniona;
- PRAWdziwa (jest TAUTOLOGIA), jeśli jest spetniona dla każdego wartościowania zmiennych;
- SPRZECZNA, jeśli nie jest spetniona (ma wartość F) dla żadnego wartościowania zmiennych.

SPOSÓB SPRAWDZANIA ORY DANA FORMUŁA JEST TAUTOLOGIĄ:

~ metoda zero - jedynkowa

~ skrócone metoda zero - jedynkowa
(sprawdzanie kiedyś fotek) whitebook str. 15/16

Mówimy, że formuły φ i ψ są równoważne, jeśli dla każdego wartościowania przyjmują te same wartości logiczne (tj. gdy formuła $\varphi \Leftrightarrow \psi$ jest tautologią). $\varphi \equiv \psi$.

~ przykład

$\neg(p \vee q)$ i $\neg p \wedge \neg q$

1* ZASADA INDUKCJI STRUKTURALNEJ

DNI

Niech X będzie takim podzbiorem zbioru zbioru formuł mechaniku zdani, że.

1. formuły \vdash i \top należą do zbioru X .

2. każda zmienna zdaniowa należy do zbioru X .

3. dla wszystkich formuł φ, φ_1 i φ_2 , jeśli φ, φ_1 i φ_2 należą do zbioru X , to także $(\neg \varphi), (\varphi_1 \wedge \varphi_2), (\varphi_1 \vee \varphi_2), (\varphi_1 \Rightarrow \varphi_2)$ oraz $(\varphi_1 \Leftarrow \varphi_2)$ należą do zbioru X .

Mózdy X jest zbiorem wszystkich formuł mechaniku zdani.

2* POSTACI NORMALNE FORMUŁ ZDANIOWYCH

PRAWA NEGOWANIA FORMUŁ:

$$\neg \neg p \equiv p$$

$$\neg(p \Leftrightarrow q) \equiv \neg p \Leftrightarrow q$$

$$\neg \perp \equiv \top$$

$$\neg(p \Leftrightarrow q) \equiv p \Leftarrow \neg q$$

$$\neg \top \equiv \perp$$

$$p \Rightarrow q \equiv \neg p \vee q$$

$$\neg(p \wedge q) \equiv \neg p \vee \neg q$$

$$p \Leftrightarrow q \equiv (p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p)$$

$$\neg(p \vee q) \equiv \neg p \wedge \neg q$$

$$p \Leftrightarrow q \equiv (\neg p \vee q) \wedge (\neg q \vee p)$$

Negacyjne Postać Normalna = NNF { \neg tylko przy p, q }

Przykład 1) Jeśli $\phi \wedge \psi$ i ψ to tautologie to pokaż, że $\phi \wedge \psi$ też jest tautologią.

Weśmy dowolne $\phi \wedge \psi$ i zróźmy, że są tautologią. Weśmy dowolne wartościowanie δ . Ponieważ $\psi \wedge \psi$ są tautologiami to $\delta(\psi) = \top$ i $\delta(\psi) = \top$, o stąd $\delta(\phi \wedge \psi) = \top$. Zatem $\phi \wedge \psi$ jest spełniona przy każdym wartościowaniu, czyli jest tautologią.

Przykład 2) Jeśli $\phi \Rightarrow \psi$ jest spełnione to $\phi \wedge \psi$ nie jest tautol.

Weśmy dowolne $\phi \wedge \psi$ i zróźmy, że $\phi \Rightarrow \psi$ jest spełnione. Weśmy takie wartościowanie δ , że $\delta(\phi \Rightarrow \psi) = \top$ i rozważmy dwa przypadki. Jeśli $\delta(\phi) = F$ to oczywiste $\delta(\phi \wedge \psi) = F$. Jeśli natomiast $\delta(\phi) = \top$ to z faktu, że $\delta(\phi \wedge \psi) = \top$ wyniosujemy, że $\delta(\psi) = \top$, o stąd że $\delta(\psi) = F$ i $\delta(\phi \wedge \psi) = F$. Oznacza to, że $\phi \wedge \psi$ nie jest tautologią.

DNF

ALTERNATYWNA KONIUNKCJA POSTAĆ NORMALNA

szukasz T
i negujesz F

$$\bigvee_{i=1}^m \left(\bigwedge_{j=1}^{m_i} \neg a_{ij} \right) \quad (\neg a_1) \vee (\neg a_2) \vee (\dots)$$

gdzie a_{ij} są literatami, dla $i=1, \dots, m$ oraz $j=1, \dots, m_i$.

$$\neg p \Leftrightarrow (q \wedge r)$$

p	q	r	$q \wedge r$	$p \Leftrightarrow (q \wedge r)$
T	T	T	T	T
T	T	F	F	F
T	F	T	F	F
F	T	T	T	F
F	F	T	F	T
F	T	F	F	T
T	F	F	F	F
F	F	F	F	T

DNF $(p \wedge q \wedge r) \vee (\neg p \wedge \neg q \wedge r) \vee (\neg p \wedge q \wedge \neg r) \vee$
 $\vee (\neg p \wedge \neg q \wedge \neg r)$

CNF $(\neg p \vee \neg q \vee r) \wedge (\neg p \vee q \vee \neg r) \wedge (p \vee \neg q \vee \neg r)$
 $\wedge (\neg p \vee q \vee r)$

CNF KONIUNKCYJNA POSTAĆ NORMALNA

szukasz F
negujesz T

$$\bigwedge_{i=1}^m \left(\bigvee_{j=1}^{m_i} a_{ij} \right)$$

Zbiór spójników logicznych jest zupełny, jeśli dowolna funkcja booleanowska można opisać za pomocą formuły zadebielowej zawierającej jedynie spójniki z tego zbioru i zmienne.

ZBIORY ZUPEŁNE

$$\{ \neg, \vee, \neg \}$$

$$\{ \neg, \top \}$$

$$\{ \vee, \neg \}$$

$$\{ \Rightarrow, \top \}$$

$$\{ \Rightarrow, \neg \}$$

ZBIORY NIEZUPEŁNE

$$\{ \vee, \neg \}$$

$$\{ \vee, \neg, \Leftarrow, \Rightarrow \}$$

$$\{ \Leftarrow, \top \}$$

$$\{ \wedge, \vee, \Leftarrow \}$$

na kartkach

dowody zbiordów zupełnych i niezupełnych są konkwiem 1

REZOLUCJA DLA RACHUNKU ZDAN

Literat - w rachunku zdan to zmienne zdaniowe lub moga je zmienić zdanie - wej.

Klucz - moga my alternatywe skojarzone z nimi literatów. Alternatywę zero i iteratów moga my klucz pusty i oznaczać 1.

$$\frac{\alpha \vee \square}{\alpha \vee \Delta} \quad \frac{\Delta \vee \square}{\Delta \vee \Delta}$$

DEDUKCJA NATURALNA

REGUŁY WPROWADZANIA:

$$\frac{\alpha}{\alpha \wedge \beta} (\wedge i)$$

$$\frac{\alpha \\ \vdots \\ \beta}{\alpha \Rightarrow \beta} (\Rightarrow i)$$

$$\frac{\alpha}{\alpha \vee \beta} (\vee i)$$

$$\frac{\alpha \\ \vdots \\ \perp}{\neg \alpha} (\neg i)$$

$$\frac{\beta}{\alpha \vee \beta} (\vee ii)$$

$$\frac{}{\top} (\top i)$$

$$\frac{\alpha \\ \vdots \\ \gamma \quad \beta \\ \vdots \\ \gamma}{\gamma} (\wedge e)$$

REGUŁY ELIMINACJI:

$$\frac{\alpha \wedge \beta}{\alpha} (\wedge e_1)$$

$$\frac{\alpha \wedge \beta}{\beta} (\wedge e_2)$$

$$\frac{\alpha \vee \beta}{\gamma} (\vee e)$$

$$\frac{\alpha \quad \alpha \Rightarrow \beta (\Rightarrow e)}{\beta} (\neg e)$$

$$\frac{\perp}{\alpha} (\perp e)$$

$$\frac{\neg \alpha \quad \alpha}{\perp} (\neg \neg e)$$

$$1) \frac{(p \Rightarrow q) \wedge p \quad \neg t}{(p \Rightarrow q) \wedge p \quad (p \Rightarrow q) \wedge p} \quad 2) \frac{(p \Rightarrow q) \wedge (\neg q) \quad \neg t}{(p \Rightarrow q) \wedge (\neg q) \quad (p \Rightarrow q) \wedge (\neg q)}$$

$$\frac{(p \Rightarrow q) \wedge p \quad (p \Rightarrow q) \wedge p}{q} \quad \frac{(p \Rightarrow q) \wedge (\neg q) \quad (p \Rightarrow q) \wedge (\neg q)}{\neg p}$$

$$\frac{}{((p \Rightarrow q) \wedge p) \Rightarrow q} \quad \frac{}{[(p \Rightarrow q) \wedge (\neg q)] \Rightarrow (\neg p)}$$

$$\frac{(p \Rightarrow q) \wedge (\neg q) \quad \neg t}{(p \Rightarrow q) \wedge (\neg q) \quad (p \Rightarrow q) \wedge (\neg q)}$$

$$\frac{(p \Rightarrow q) \wedge (\neg q) \quad (p \Rightarrow q) \wedge (\neg q)}{\neg p} \quad \frac{}{[(p \Rightarrow q) \wedge (\neg q)] \Rightarrow (\neg p)}$$

$\begin{array}{c} (p \vee q) \Rightarrow r \text{ ist.} \\ \hline p \quad \text{ist.} \end{array}$
$\begin{array}{c} p \\ \hline p \vee q \quad (\text{Vor}) \quad (p \vee q) \Rightarrow r \quad (\Rightarrow e) \\ \hline r \\ p \Rightarrow r \quad (\Rightarrow i) \end{array}$
$[(p \vee q) \Rightarrow r] \Rightarrow (p \Rightarrow r)$

$$\begin{array}{c}
 \boxed{P \Rightarrow (\top P) \text{ zet}} \\
 | \\
 \boxed{\begin{array}{c} P \quad P \Rightarrow \top P \\ \hline \top P \end{array}} \quad P \\
 | \\
 \boxed{[P \Rightarrow (\top P)] \Rightarrow (\top P)}
 \end{array}$$

	q	zut
	$\frac{q}{p \vee q} \quad (\text{V 2})$	
	$(p \vee q) \Rightarrow r$	
	r	
	$q \Rightarrow r$	

$((p \vee q) \Rightarrow r) \Rightarrow (q \Rightarrow r)$

10

$$\begin{array}{c}
 p \wedge \neg p \text{ zst.} \\
 \hline
 \frac{\frac{p \wedge \neg p \text{ (Ne)}}{p}}{\perp} \quad \frac{p \wedge \neg p \text{ (Ne)}}{\neg p} \\
 \hline
 \neg(p \wedge \neg p) \text{ (Le)}
 \end{array}$$

5)

$$\begin{array}{ccc} p & q & p \vee q \\ \hline T & T & T \\ T & F & T \\ F & T & T \\ F & F & F \end{array}$$

ii)

$$(q \Rightarrow r) \Rightarrow (p \Rightarrow r)$$

6)

(12)

4)

$$\begin{array}{c}
 13) \quad (\neg p \wedge q) \Rightarrow r \quad \text{zat.} \\
 \boxed{\begin{array}{c}
 \begin{array}{ccccc}
 & p & \neg p & q & \neg q \\
 \hline
 \neg p & F & T & F & T \\
 q & F & F & T & F \\
 \hline
 \neg p \wedge q & F & F & F & T
 \end{array} &
 \begin{array}{c}
 (\neg p \wedge q) \Rightarrow r \quad (\Rightarrow e) \\
 \hline
 \neg(\neg p \wedge q) \Rightarrow r \quad (\Rightarrow e) \\
 \neg(\neg p \wedge q) \quad (\neg e) \\
 \neg\neg p \vee \neg q \quad (\neg e) \\
 p \Rightarrow (q \Rightarrow r) \quad (\Rightarrow e)
 \end{array} &
 \begin{array}{c}
 (\neg p \wedge q) \Rightarrow r \quad (\Rightarrow e) \\
 \hline
 (\neg p \wedge q) \Rightarrow r \Rightarrow (p \Rightarrow (q \Rightarrow r)) \quad (\Rightarrow e)
 \end{array}
 \end{array}}
 \end{array}$$

8)

$\begin{array}{ c c c } \hline & \text{p} \Rightarrow r & q \Rightarrow r \\ \hline p \wedge q & \text{r} & \text{r} \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{ c c c } \hline & \text{p} \Rightarrow r & q \Rightarrow r \\ \hline p \wedge q & \text{r} & \text{r} \\ \hline \end{array}$

15)

$$\begin{array}{c}
 p \Rightarrow (q \Rightarrow r) \text{ zat} \\
 \boxed{p \wedge q \quad \text{zat}} \\
 \frac{\frac{p \wedge q}{\frac{\frac{p \wedge q}{\frac{(p \wedge q)}{q} (\text{re}_1)} p \Rightarrow (q \Rightarrow r) (\Rightarrow e)}{q \Rightarrow r (\Rightarrow e)}}}{(p \wedge q) \Rightarrow r (\Rightarrow i)} \\
 (p \Rightarrow (q \Rightarrow r)) \Rightarrow ((p \wedge q) \Rightarrow r) (\Rightarrow i)
 \end{array}$$

RACHUNEK KWANTYFIKATOROW

$$\neg (\forall x \phi) \Leftrightarrow \exists x \neg \phi$$

$$\neg (\exists x \phi) \Leftrightarrow \forall x \neg \phi$$

$$(\forall x (\phi \wedge \psi)) \Leftrightarrow (\forall x \phi) \wedge (\forall x \psi)$$

$$(\exists x (\phi \vee \psi)) \Leftrightarrow (\exists x \phi) \vee (\exists x \psi)$$

$$(\forall x (\phi \vee \psi)) \Leftrightarrow (\phi \vee \forall x \psi)$$

$$(\forall x (\phi \wedge \psi)) \Leftrightarrow (\phi \wedge \forall x \psi)$$

$$(\exists x (\phi \vee \psi)) \Leftrightarrow (\phi \vee \exists x \psi)$$

$$(\exists x (\phi \wedge \psi)) \Leftrightarrow (\phi \wedge \exists x \psi)$$

Znaczenie formuł rachunku
kwantyfikatorów

REGUŁY WPROWADZANIA:

$$\frac{\lambda[x/t]}{\exists x \lambda} (\exists i)$$

$$\begin{array}{c}
 x_0 \\
 \vdots \\
 \lambda[x/x_0] \\
 \hline
 \forall x \lambda
 \end{array} (\forall i)$$

REGUŁY ELIMINACJI:

$$\begin{array}{c}
 x_0 - \text{sw. zmienne} \\
 \lambda[x/x_0] \\
 \vdots \\
 \hline
 \exists x \lambda
 \end{array} \quad \beta \quad \hline \quad (\exists e)$$

$$\frac{\forall x \lambda}{\lambda[x/t]} (\forall e)$$

$$\forall x (\phi \vee \psi) \text{ zst.}$$

$x_0 - \text{Szw. zmienna}$

$$\frac{\begin{array}{c} \forall x (\phi \vee \psi) \\ \phi \vee \psi [x \setminus x_0] \\ \hline \phi [x \setminus x_0] \end{array}}{\forall x \phi}$$

$$\frac{\forall x \phi}{(\forall x \phi) \vee (\forall x \psi)}$$

$$(\forall x (\phi \vee \psi)) \Rightarrow (\forall x \phi) \vee (\forall x \psi)$$

$$(\forall x \phi) \vee (\forall x \psi)$$

$x_0 - \text{Szw. zmienna}$

$$\frac{\begin{array}{c} \forall x \phi \vee \forall x \psi \\ \phi [x \setminus x_0] \vee \psi [x \setminus x_0] \\ \hline (\phi \vee \psi) [x \setminus x_0] \end{array}}{\forall x (\phi \vee \psi)}$$

$$\frac{\forall x (\phi \vee \psi)}{(\forall x \phi) \vee (\forall x \psi) \Rightarrow (\forall x (\phi \vee \psi))}$$

$$\forall x (\phi \wedge \psi) \text{ zst.}$$

$x_0 - \text{Szw. zm.}$

$$\frac{\begin{array}{c} \forall x (\phi \wedge \psi) \\ \phi \wedge \psi [x \setminus x_0] \\ \hline \phi [x \setminus x_0] \end{array}}{\forall x \phi}$$

$$\frac{\begin{array}{c} \forall x (\phi \wedge \psi) \\ \phi \wedge \psi [x \setminus x_0] \\ \hline \psi [x \setminus x_0] \end{array}}{\forall x \psi}$$

$$\frac{\forall x \phi \quad \forall x \psi}{(\forall x \phi) \wedge (\forall x \psi)}$$

$$(\forall x (\phi \wedge \psi)) \Rightarrow (\forall x \phi) \wedge (\forall x \psi)$$

$$\forall x \phi \Rightarrow \forall x \psi$$

$x_0 - \text{Szw. zmienna}$

$$\frac{\begin{array}{c} \forall x \phi \\ \phi [x \setminus x_0] \\ \hline \forall x \phi = \forall x \psi \end{array}}{\forall x (\phi \Rightarrow \psi)}$$

$$\frac{\begin{array}{c} \forall x \psi \\ \psi [x \setminus x_0] \\ \hline \forall x (\phi \Rightarrow \psi) \end{array}}{(\forall x \phi) \Rightarrow (\forall x \psi) \Rightarrow (\forall x (\phi \Rightarrow \psi))}$$

$$\forall x (\phi \Rightarrow \psi) \text{ zst.}$$

$x_0 - \text{Szw. zmienna}$

$$\frac{\begin{array}{c} \forall x \phi \quad \forall x \psi \\ \phi [x \setminus x_0] \quad \psi [x \setminus x_0] \\ \hline \phi [x \setminus x_0] \Rightarrow \psi [x \setminus x_0] \end{array}}{\forall x \psi}$$

$$\frac{\forall x \psi}{\forall x (\phi \Rightarrow \psi)}$$

$$(\forall x (\phi \Rightarrow \psi)) \Rightarrow [(\exists x \phi) \Rightarrow (\forall x \psi)]$$

KONTRAPUNKTAD:

$$(\forall x (\phi \Rightarrow \psi)) \Rightarrow [(\exists x \phi) \Rightarrow (\forall x \psi)]$$

T F

UNIVERSUM: {1, 2, 3}

$$\phi: x=1$$

$$\psi: x=1$$

$$\phi: x=2$$

$$\psi: x=2$$

$$(\exists x \phi) \wedge (\exists x \psi) \text{ zst.}$$

$$\frac{\exists x (\phi \wedge \psi)}{[(\exists x \phi) \wedge (\exists x \psi)] \Rightarrow (\exists x (\phi \wedge \psi))}$$

KONTRAPUNKTAD:

$$[(\exists x \phi) \wedge (\exists x \psi)] \Rightarrow (\exists x (\phi \wedge \psi))$$

T F

UNIVERSUM: {1, 2, 3}

$$\exists x (\phi \wedge \psi) \text{ zst.}$$

$$\frac{\begin{array}{c} \exists x (\phi \wedge \psi) \\ (\phi \wedge \psi) [x \setminus x_0] \\ \hline \phi [x \setminus x_0] \end{array}}{\exists x \phi}$$

$$\frac{\begin{array}{c} \exists x (\phi \wedge \psi) \\ (\phi \wedge \psi) [x \setminus x_0] \\ \hline \psi [x \setminus x_0] \end{array}}{\exists x \psi}$$

$$\frac{\exists x \phi \quad \exists x \psi}{(\exists x \phi) \wedge (\exists x \psi)}$$

$$(\exists x (\phi \wedge \psi)) \Rightarrow (\exists x \phi) \wedge (\exists x \psi)$$

$$\phi: x=1$$

$$\psi: x=2$$

$\exists x(\phi \Rightarrow \psi)$ zac

UNIWERSUM: {1, 2}

$\exists x\phi$	$\exists x(\phi \Rightarrow \psi)$
$\phi[x/x_0]$	$\exists x(\phi \Rightarrow \psi)$
$\phi \Rightarrow \psi[x/x_0]$	$\phi \Rightarrow \psi$
$\exists x(\phi \Rightarrow \psi)$	$\exists x\psi$
$\exists x\phi$	$\exists x\psi$

$(\exists x\phi) \Rightarrow (\exists x\psi)$

$(\exists x(\phi \Rightarrow \psi)) \Rightarrow [(\exists x\phi) \Rightarrow (\exists x\psi)]$

$$\phi: x = 1$$

$$\psi: x = 1$$

$\forall x\phi$	$\forall x\psi$
$\exists x\phi$	$\exists x\psi$
$\psi[x/x_0]$	$\psi[x/x_0]$
$\phi[x/x_0]$	$\phi[x/x_0]$
$\exists x\phi$	$\exists x(\phi \Rightarrow \psi)$

$(\exists x\phi) \Rightarrow (\exists x(\phi \Rightarrow \psi))$

$(\forall x\phi) \Rightarrow ((\exists x\phi) \Rightarrow (\exists x(\phi \Rightarrow \psi)))$

zad.

$\forall x_0 \in \mathbb{R} \quad \forall \epsilon > 0 \quad \exists \delta > 0 \quad \forall x \in \mathbb{R} \quad (|x - x_0| < \delta \Rightarrow |f(x) - f(x_0)| < \epsilon)$

$$\begin{array}{l} p \wedge \\ p \wedge q \end{array} \Rightarrow$$

ϕ

$$p \Rightarrow q \equiv \neg p \vee q \quad (\text{ponieważ } \neg \text{ ma wiorcie})$$

$$\forall x_0 \in \mathbb{R} \Rightarrow (\forall \epsilon > 0 \Rightarrow (\exists \delta > 0 \wedge (\forall x \in \mathbb{R} \Rightarrow \phi)))$$

$$\forall x_0 \in \mathbb{R} \vee (\forall \epsilon < 0 \vee (\exists \delta > 0 \wedge (\forall x \in \mathbb{R} \vee \phi)))$$

$$\forall x_0 \in \mathbb{R} \vee \forall \epsilon \exists \delta \forall x (\epsilon \leq 0 \vee \delta > 0 \wedge (x \in \mathbb{R} \vee \phi))$$

$$\forall x_0 \forall \epsilon \exists \delta \forall x (x_0 \in \mathbb{R} \vee \epsilon \leq 0 \vee \delta > 0 \wedge (x \in \mathbb{R} \vee \phi))$$

$$\{m \mid \exists m \in \mathbb{N} (m = 3m)\} = \{3m \mid m \in \mathbb{N}\}$$

zbior, którego elementami są zbiory

możymy robić zbiory.

Rozmiesiąć wszystkich pochłonąć zbiory A

możymy zbiorem potęgowym zbioru A

i oznaczamy P(A)

$$P(A) = \{B \mid B \subseteq A\}$$

$$\begin{array}{ll} x \in A \cup B & \Leftrightarrow x \in A \vee x \in B \\ x \in A \cap B & \Leftrightarrow x \in A \wedge x \in B \\ x \in A \setminus B & \Leftrightarrow x \in A \wedge x \notin B \end{array}$$

$$A \setminus (B \cup C) = (A \setminus B) \cap (A \setminus C)$$

$$A \setminus (B \cap C) = (A \setminus B) \cup (A \setminus C)$$

$$A \cap (B \cup C) = (A \cap B) \cup (A \cap C)$$

$$A \cup (B \cap C) = (A \cup B) \cap (A \cup C)$$

RÓŻNICA SYMETRYCZNA

$$x \in A - B \stackrel{\text{df}}{\Leftrightarrow} x \in A \wedge x \notin B$$

współcześnie co mówiąc wspólnie

OPERACJE NIESKONCZONE NA
ZBIORACH

$$\bigcup A = \{x \mid \exists x \in t (x \in x)\}$$

$$\bigcap t = \{x \mid \forall x \in t (x \in x)\}$$

$$\{A_s\}_{s \in S} = \{A_s \mid s \in S\}$$

$$\{A_{s,t}\}_{s \in S, t \in T}$$

$$\text{Jezeli } S = \{\text{ign} \mid i \geq n\} \quad \{A_i\}_{i=n}^{\infty}$$

$$x \in \bigcup_{s \in S} A_s \stackrel{\text{df}}{\Leftrightarrow} \exists s \in S (x \in A_s)$$

$$x \in \bigcap_{s \in S} A_s \stackrel{\text{df}}{\Leftrightarrow} \forall s \in S (x \in A_s)$$

Zadanie zbiorków $\{A_n\}_{n \in N}$ jest zdefiniowane
jeżeli dla każdego $n \in N$ istnieje zbiór A_n
współczesnie gdy $A_n \in \{A_n\}_{n \in N}$

RELACJE

Para uporządkowana (para) $a \in b \ Leftrightarrow \langle a, b \rangle$

$\langle a, b \rangle = \langle c, d \rangle$ gdy $a=c, b=d$

Jakożnym karteżynskim dwóch zbiorów mówimy zbiór wszystkich par uporządkowanych złożonych z dwóch elementów tych zbiorów:

$$A \times B = \{ \langle a, b \rangle \mid a \in A \wedge b \in B \}$$

Zamiast $A \times A$ piszemy A^2

Dowolny podzbiot $R \subseteq A \times B$ produktu karteżynskiego zbiorów A i B mówimy relacją dwuargumentową (binarną).

RELACJA $R \subseteq A \times A$ jest:

- zwrotna, jeśli dla wszystkich $a \in A$ zachodzi aRa
- symetryczna, jeśli dla wszystkich $a, b \in A$ zachodzi implikacja $aRb \Rightarrow bRa$
- przeciwdzielnia, jeśli dla wszystkich $a, b, c \in A$ zachodzi $aRb \wedge bRc \Rightarrow aRc$
- antyzerotna, jeśli dla wszystkich $a \in A$ zachodzi $\neg(aRa)$
- antysymetryczna, jeśli dla wszystkich $a, b \in A$ zachodzi implikacja $aRb \Rightarrow \neg(bRa)$
- stała antysymetryczna, jeśli dla wszystkich $a, b \in A$ zachodzi implikacja $aRb \wedge bRa \Rightarrow a=b$

Relacje równoważności jest zwrotna, symetryczna i przeciwdzielnia.

Relacja ciągówowego porządku jest zwrotna, przeciwdzielnia i stała antysymetryczna

ZDEFINIEJENIE RELACJI $P : Q \quad P \subseteq A \times B$

inni zapis
 $\rightarrow Q \subseteq P$
 $Q \circ P$
 $Q \cdot P$

$$P; Q = \{ \langle a, c \rangle \mid \exists b (aRb \wedge bQc) \} \subseteq A \times C$$

RELACJA ODWROTNIA DO P

$$P^{-1} = \{ \langle b, a \rangle \mid \langle a, b \rangle \in P \} \subseteq B \times A$$

$$\begin{aligned} R &\subseteq A \times B \\ S &\subseteq B \times C \\ T &\subseteq C \times D \end{aligned}$$

$$(R; S); T = R; (S; T)$$

$$(R; S)^{-1} = S^{-1}; R^{-1}$$

Relacje R^+ przedostatnie (transytyczne) domknięte
R. Najmniejsza relacja przedostatnia zwana
jedna relacją R

FUNKCJE

Relacje $f \subseteq A \times B$ mówiącymi funkcję o
dziedzinie A i zbiurze wartości (przedu-
dziedziny) B, jeżeli spełnia one dwa
wzorki

1. dla każdego $a \in A$ istnieje taki
 $b \in B$, że $\langle a, b \rangle \in f$,

2. dla dowolnych $a \in A$ oraz $b_1, b_2 \in B$
jeżeli $\langle a, b_1 \rangle \in f$ oraz $\langle a, b_2 \rangle \in f$, to $b_1 = b_2$.

$$f \in B^A = f : A \rightarrow B$$

RÓŻNOKARTOŚCIOWA (INJEKCJA)

dla dowolnych $a_1, a_2 \in A$, jeśli $a_1 \neq a_2$,
to $f(a_1) \neq f(a_2)$.

"NA" (SURJEKCJA)

dla dowolnego $b \in B$ istnieje taki $a \in A$,
że $f(a) = b$

Funkcja f jest odwzorowaniem wojemnie
jednoznacznym (bijekcją), jeśli jest
możnowartosciowa i "na".

FUNKCJE ODWROTNE / ZTĘZENIE FUNKCJI

Jesli $f \circ g$ są funkcjami to:

orwecie
 $gf \rightarrow$ ztęzenie gof nazywaj f \circ g,
dzieli relację $f \circ g$.

$$f : A \rightarrow B \quad g : B \rightarrow C$$

$$gf \subseteq A \times C \quad \text{oraz} \quad gf(a) = g(f(a))$$

Jesli obie funkcje są możnowartosciowe to
 gf też jest możnowartosciowe.

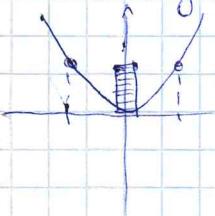
Jesli obie funkcje są "na" to gf też jest "na".

Niech $f : A \rightarrow B$ będzie funkcją. Wtedy funkcje
 $g : B \rightarrow C$ jest funkcją odwrotną do f, jeśli
 $gf = l_A$ oraz $fg = l_B$

OBRAZ I

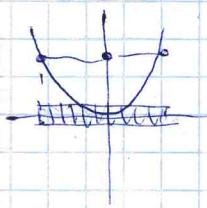
PRZECIWOBRAZ

Niech $f: A \rightarrow B$ będzie funkcją i niech $X \subseteq A$. Obrazem zbioru X w odwrotowaniu f mówimy zbiór

$$f[X] = \{b \in B \mid \exists x \in X \text{ } f(x) = b\}$$

Przeciwobrazem zbioru $Y \subseteq B$ w odwrotnie f mówimy zbiór

$$f^{-1}[Y] = \{x \in A \mid f(x) \in Y\}$$

$$f[(0;2)] = (0;4), \quad f^{-1}[(0;1)] = (-1;1)$$

$$f = x^2 \quad f[(0,1)] = (0,1), \quad f[(-1,-1)] = (0,1), \quad f^{-1}[(-1,1)] = (-1,1)$$

f^{-1} może oznaczać fun. odwrotną, velocie?
odwrotną, lub przeciwdział

Niech $f: A \rightarrow B$ będzie funkcją. X podzbiorem zbioru A , Y podzbiorem zbioru B . Wtedy

$$f[UX] = \cup \{f[X] \mid X \in \mathcal{X}\}$$

$$\text{jeśli } X \neq \emptyset, \text{ to } f[\cap X] = \cap \{f[X] \mid X \in \mathcal{X}\}$$

$$f[UX] = \cup \{f^{-1}[Y] \mid Y \in \mathcal{Y}\}$$

$$f^{-1}[\cap X] = \cap \{f^{-1}[Y] \mid Y \in \mathcal{Y}\}$$

RELACJE RÓWNOZNAŚCI

Klasy abstrakcji elementu $a \in A$ względem relacji równoznaczenia $\sim \subseteq A \times A$ mówimy zbiorem

$$[a]_\sim = \{b \in A \mid a \sim b\}$$

Również zbiorem $A/\sim = \{[a]_\sim \mid a \in A\}$ mówimy zbiorem ilorazowej relacji \sim .

Relację R^* mówimy swątym i przeciwdziałem?

TEORIA MOCI

Zbiory A i B są mnożniczne, jeżeli
istnieje bijekcja $f: A \rightarrow B$. Pisujemy notacją
 $A \sim B$.

Dla zbiorów A, B, C

1. $A \sim A$
2. Jeżeli $A \sim B$ to $B \sim A$,
3. Jeżeli $A \sim B$ oraz $B \sim C$ to $A \sim C$

ZBIORY SKONCZONE

Napis m oznacza zbiór liczb naturalnych
mniejszych od m , tj. $\{0, 1, \dots, n-1\}$

Zbiór A jest zbiorem skończonym, jeśli
istnieje taka liczba naturalna $n \in \mathbb{N}$, że
 $A \sim \underline{n}$. Zbiór, który nie jest skończony
jest nieskończony.

1. Dla żadnego $n \in \mathbb{N}$ nie istnieje
funkcja odzwierciedlająca z $n+1$ w n
2. Jeżeli istnieje funkcja odzwierciedlająca
z M w n , to $M \leq n$.
3. Jeżeli $M \sim M$, to $M = n$.
4. Dla każdego $m \in \mathbb{N}$ zachodzi $M \times \mathbb{N}$.

Jeliż więc zbiór A jest skończony, to
istnieje dokładnie jedna taka liczba
naturalna n , że $A \sim \underline{n}$.

Niech A będzie zbiorem skończonym.
Liczba n taka, że $A \sim \underline{n}$ nazywamy liczbą
elementów zbioru A i oznaczamy $|A|$.
Liczba elementów zbioru $|A|$ nazywamy też
mocą zbioru A zdefiniowanej jednoznacznie
zajmujemy się zbiorem skończonym i
nieskończonym.

Zbiór pusty ma zatem 0 elementów. Zbiór
ma n elementów, jeżeli jego elementy
można ponumerować bez powtórzeń
liczbami $0, \dots, n-1$.

Moc zbioru liczb naturalnych (a także i
dowolnego zbiuru mnożniczego ze
zborem liczb naturalnych) oznaczy

alebo

Moc zbiaku liczb rzeczywistych to continuum

Zatem

$$|N| = \aleph_0$$

$$|R| = \mathbb{C}$$

$$\aleph_0 \neq \mathbb{C}$$

Pytanie:

Jakiś sposób z problemu
na szybkie przedstawienie?

Zbiór jest przeliczalny, jeśli jest skończony lub
jest równoważny ze zbiorem liczb naturalnych.

Zbiór równoważny ze zbiorem liczb rzeczywistych
nazywamy zbiorem mocy continuum.

Moc zbioru A jest mniejsza niż moc
zbiuru B i piszemy $|A| \leq |B|$, jeśli istnieje
funkcja odzwierciedlająca: $f: A \rightarrow B$

Moc zbiuru A jest mniejsza niż moc zbiuru B
i piszemy $|A| \leq |B|$, jeśli $|A| \leq |B|$ oraz $A \neq B$.

1) Dla dowolnego zbioru A zachodzi
 $|A| \leq |A|$

2) Jeśli $|A| \leq |B|$ i $|B| \leq |C|$, to $|A| \leq |C|$

3) Jeśli $n < m$ to $\underline{|n|} < \underline{|m|}$

4) Dla dowolnej liczby naturalnej n
zauważki $\underline{|n|} \leq |N|$.

CANTOR-BERNSTEIN. Jeśli $|A| \leq |B|$ oraz $|B| \leq |A|$,
to $|A| = |B|$.

Zbiór liczb rzeczywistych jest równoważny ze
zbiurem $\{0, 1\}^{\mathbb{N}}$. Zatem zbiór $\{0, 1\}^{\mathbb{N}}$ ma moc
continuum.

Zbiór jest przeliczalny wtedy i tylko wtedy
gdy $A = \emptyset$ lub istnieje funkcja z \mathbb{N} na A.

Ciągiem elementów zbiuru A nazywamy
funkcję $f: \mathbb{N} \rightarrow A$

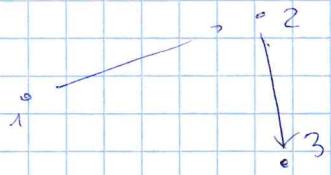
FAKT. Zbiór niepusty jest przeliczalny, gdy
wszystkie jego elementy można ustawić w ciągu

1. Podzbiór zbiuru pierwotnego jest przeliczalny.

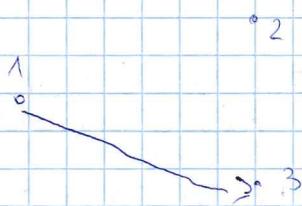
2. Jeśli A i B są przeliczalne, to $A \times B$ jest
przeliczalny.

3. Jeśli $\{A_i\}_{i \in I}$ jest przeliczalny (czyli I jest przeliczalny
i każdy ze zbiurów A_i jest przeliczalny) to
 $\bigcup_{i \in I} A_i$ jest przeliczalny.

4. Jeśli $f: A \rightarrow B$ i $X \subseteq A$ jest przeliczalny to $f(X)$ też.

1. reakcje R

2. pseudodwie
domkowate R^+

$$1) N \sim Q$$

$$N \sim P(N), N \sim Z, N \sim N^2 \text{ itd}$$

$$2) R \sim P(N) \sim \log N$$

$$3) \text{Tw. Cantore } A \times P(A)$$

$$4) \begin{matrix} \exists \forall \exists \\ 3^{3^{\infty}} \end{matrix} = \exists \forall$$

$$2^{3^{\infty}} = \square$$

$$\square + \square = \square$$

$$\exists \forall + \exists \forall = \exists \forall$$

$$C + \exists \forall = \square$$

$$(P(\{1,2\}), \subseteq)$$

ogólny pojęcie
porządku
- rozmiar
- symetria
- przeciwdziałanie

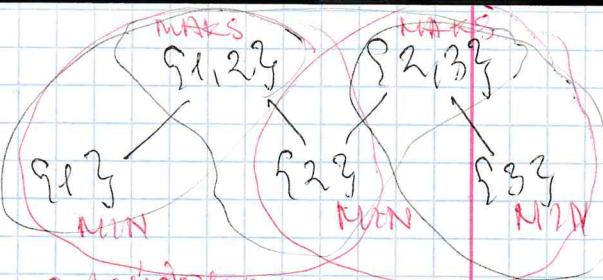
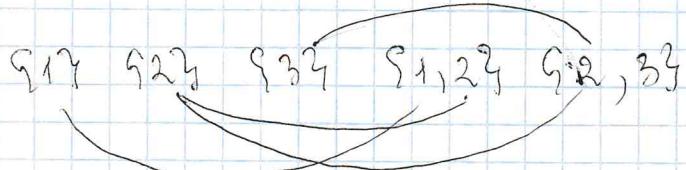
$$(\exists \emptyset, \exists \{1\}, \exists \{2\}, \exists \{1,2\}, C)$$

$\exists \{1\}$ $\exists \{2\}$ $\exists \{1,2\}$ $\exists \emptyset$ MAKSYMALNY
MAJOTKOWY diagram Hassego

MAKSYMALNY - najwięksły w gromadzie tyle, a którym
może porządkować (nie ma żadnego wyższego wykazującego)
MAJOTKOWY - małyśmallesty w gromadzie żadne

$(\{g_1, g_2, g_3, g_4\}, \leq)$

MAX = najwyższy
z tego z czegoś
czyli nadrzędny
MIN = najniższy
z tego z czegoś
czyli podniedzny

(N, \leq) ma MIN
nie ma MAX

(Z, \leq) MIN wie
MAX wie

(R, \leq) — — —

$(IN \times IN, \leq \text{vex})$

$(0,0) < (0,1) < (0,2) < \dots$
$\dots (1,0) < (1,1) < (1,2) < \dots$
$\dots (8,0) < (8,1) < (8,2) < \dots$

WOLCNA KONSEKWEŃCJA

Any formula $p \vee q$ jest logiczna konsekwencja
abcznej formuły $\frac{p}{p \Rightarrow q} q \Rightarrow p$, $p \Rightarrow q \vdash q$

$$p \vdash p \wedge q \vdash p \quad p \Rightarrow q$$

0	0	1	1	1
0	1	1	1	1
1	0	0	1	1
1	1	0	0	1

$$p \vee q$$

0	-
1	-
1	-
1	-
1	-

nie spełnia

nie nie spełniać, czyli nie logiczna

więc nie wiele obliczni

np. nie logiczne kier. ; bo

$$G(p) = 0 \quad G(q) = 0$$

$$\hat{G}(q \Rightarrow p) = 1$$

$$\hat{G}(p \Rightarrow q) = 1$$

$$\hat{G}(p \vee q) = 0$$

$$\begin{array}{l} 0 \rightarrow F \\ 1 \rightarrow T \end{array}$$

Wykaz jest
wierszowe
które spełnia
wszystko z F
i i $G(p) = T$
to jest
logiczna
konsekwencja

przykład unikatowy

g1 g2 g3

reguły - (N, \leq)
nie da się usiąść
wykazane w dół

przykład = przykład argumentowy